

становленню всебічно розвиненої та комунікаційно компетентної особистості. Використання сучасних інформаційних освітніх трендів є невід'ємною складовою формування ефективного освітнього процесу.

Література

1. Галіцина Л. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л. Галіцина. – К.: Ред. загальнопед. газет, 2005 с.
2. Гораш К. Інноваційні складові особистості сучасного педагога / Проблеми підготовки сучасного вчителя. – № 10 (ч.1). – 2014.
3. Жаботинська С. А. Посесивна конструкція і концептуальні трансформи / С. А. Жаботинська // Мова. Людина. Світ : до 70-річчя проф. М. П. Кочергана : зб. наук. статей / під ред. О. О. Тараненка – Київ : Вид. центр КНЛУ, 2006. – С. 178–192.
4. Жаботинська С.А. Концептуальний аналіз: типи фреймів / С.А. Жаботинська // Когнітивна семантика. Матеріали конференції. – Тамбов, 2000. – Ч.2. – С. 10-13.
5. Пентилюк М. Концепція когнітивної методики навчання української мови / Марія Пентилюк, Алла Нікітіна // Дивослово . – 2004. – № 8. – С. 5.
6. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Метод. посібник / Авт. укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: АПН, 2002.
7. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Наук.-метод. посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2006.
8. Темченко О.В. Розвиток професіоналізму вчителя за умови інноваційної діяльності загальноосвітнього навчального закладу. – 2013. – Вип. 29. – С. 487–491.

Побережець Ганна – кандидатка
історичних наук, доцентка кафедри
українознавства і суспільних наук
Миколаївського національного аграрного
університету

ПОСТАТІ ВИДАТНИХ УКРАЇНСЬКИХ АГРАРІЇВ І НАУКОВЦІВ У ЗМІСТІ ІНТЕГРОВАНИХ ЗАНЯТЬ ГУМАНІТАРНОГО ТА ФАХОВОГО ЦИКЛІВ

У тезах розглянуто можливості використання біографічного підходу у процесі проведення інтегрованих занять гуманітарного та фахового спрямування в аграрних закладах вищої освіти. Обґрунтовано доцільність залучення постатей видатних українських аграріїв і науковців як засобу поєднання історико-культурного й професійного знання. Проаналізовано потенціал інтеграції історії науки, економічної думки, екології та аграрного менеджменту на основі персоналізованого підходу до викладання. Акцентовано увагу на формуванні професійної ідентичності, критичного мислення та ціннісних орієнтирів майбутніх фахівців аграрної галузі. Доведено, що використання історико-біографічного матеріалу сприяє підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти і забезпечує цілісність освітнього процесу в умовах сучасних трансформацій аграрного сектору України.

Сучасна аграрна освіта потребує оновлення змісту й методів навчання з урахуванням міждисциплінарних підходів. В умовах трансформації українського суспільства, викликів війни та необхідності відбудови аграрного сектору особливої ваги набуває інтеграція гуманітарних і фахових дисциплін. Одним із перспективних напрямів такої інтеграції є використання біографічного матеріалу, постатей видатних українських учених-аграріїв як засобу поєднання історико-культурного та професійного знання.

Обґрунтувати доцільність використання постатей видатних українських аграріїв і науковців у процесі проведення інтегрованих занять гуманітарного й фахового спрямування в аграрних закладах вищої освіти.

Біографічний підхід у викладанні дозволяє персоналізувати історію науки, показати еволюцію аграрної думки через діяльність конкретних учених. Так, постать Володимир Вернадський дає можливість інтегрувати знання з історії науки, філософії, екології та ґрунтознавства. Його вчення про біосферу може розглядатися не лише у контексті природничих дисциплін, а й як світоглядна основа сучасного сталого розвитку аграрного виробництва.

Важливе місце у інтегрованих заняттях може посідати спадщина Василя Докучаєва, засновника наукового ґрунтознавства, діяльність якого тісно пов'язана з українськими територіями. Розгляд його експедицій, методів дослідження ґрунтів, соціально-економічних умов розвитку землеробства дозволяє поєднати історичний аналіз із сучасними агротехнологіями та питаннями раціонального природокористування.

Особливу роль у формуванні національної наукової традиції відіграли українські економісти-аграрники, зокрема Михайло Туган-Барановський, який досліджував проблеми кооперації та аграрної економіки. Його ідеї можуть бути інтегровані в курси з історії економічної думки, аграрного менеджменту та фінансів, сприяючи формуванню у здобувачів вищої освіти цілісного бачення розвитку аграрного підприємництва.

Доцільним є також звернення до діяльності Петра Столипіна у контексті аграрних реформ початку ХХ ст., що дає можливість аналізувати історичні моделі земельних перетворень та їхній вплив на соціальну структуру села. Порівняння історичних реформ із сучасними земельними процесами формує критичне мислення майбутніх фахівців.

Інтегровані заняття можуть передбачати використання проблемно-дискусійних методів: аналіз історичних джерел, кейсів, моделювання управлінських рішень на основі історичних прикладів, підготовку мініпроектів, присвячених внеску конкретних учених у розвиток галузі. Такий підхід сприяє розвитку дослідницьких компетентностей, умінню працювати з історичними документами, статистичними матеріалами, науковими текстами.

Водночас гуманітарна складова (історія, культурологія, філософія, етика) дозволяє розкрити світоглядні орієнтири науковців, їхню громадянську позицію, роль у формуванні національної ідентичності. У сучасних умовах це

сприяє вихованню професійної відповідальності, патріотизму та усвідомлення соціальної місії аграрія.

Отже, використання постатей видатних українських аграріїв і науковців у змісті інтегрованих занять є ефективним інструментом поєднання гуманітарного та фахового компонентів освіти. Біографічний підхід дозволяє забезпечити історичну глибину навчального матеріалу, сформувавши цілісне професійне мислення та посилити ціннісний вимір підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці методичних моделей інтегрованих курсів, що поєднуюватимуть історико-біографічний матеріал із сучасними технологічними та економічними викликами аграрного сектору України.

Література

1. Андрущенко В. Філософія освіти XXI століття: пошук пріоритетів / В. Андрущенко // Філософія освіти. Київ : Майстер-клас, 2005, №1. С. 5-17
2. Кремень В. Освіта і наука: інноваційний аспект / В. Кремень // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. 2011. № 1. С. 4-7. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvipto_2011_1_3
3. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Теорія і практика вищої освіти : навч. посібник / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. 2016. 338 с.
4. Sharata N., **Poberezhets, H.**, Berezovska, T., Kravchenko, T. (2025). Educating in wartime: emotional impact and teaching challenges in humanistic training under armed conflict. *Clío. Revista de Historia, Ciencias Humanas y Pensamiento Crítico*. 2025, julio-diciembre, año 5, No. 10, 1916-1962.
5. Novitskyi, V., Taranenko, H., Kalenych, V., Baranova, O., & Poberezhets, H. (2025). Fostering Media and Information Literacy and Critical Thinking Skills in the Digital Age. *International Journal on Culture, History, and Religion*, 7(S11), 193–207. <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iS11.161>
6. Saienko, Y., Poberezhets, H., Isakova, O., Bondarenko, M., & Liashenko, R. (2025). Educational methods for enhancing students' critical thinking skills. *OIDA International Journal of Sustainable Development*, 18(7), 21–32. <https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21014>